

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

ΣΥΝΟΨΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ

Πρόσβαση αναγνωρισμένων πολιτικών προσφύγων σε Ι.Ε.Κ.

(Αναφορά υπ' αρ. πρωτ: 14976/2008)

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Ανδρέας Τάκης
Χειριστής: Ελένη Κουτρούμπα

...

ΜΑΡΤΙΟΣ 2009

Αναγνωρισμένοι πολιτικοί πρόσφυγες μπορούν κατ' εξαίρεση να εγγράφονται σε κρατικά και ιδιωτικά ΙΕΚ με υπεύθυνη δήλωση περί κατοχής απολυτηρίου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Περίληψη υπόθεσης

Αναγνωρισμένος πολιτικός πρόσφυγας στη χώρα μας έθεσε υπ' όψιν του Συνηγόρου του Πολίτη την άρνηση ιδιωτικών και δημοσίων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) να τον εγγράψουν, λόγω της αντικειμενικής αδυναμίας εκ μέρους του να προσκομίσει απολυτήριο Λυκείου, το οποίο αποτελεί απαραίτητο δικαιολογητικό για τέτοια εγγραφή. Κατόπιν διαμεσολαβητικής παρέμβασης του Συνηγόρου με γνώμονα τη διεθνή νομοθεσία περί πολιτικού ασύλου, το Δ.Σ. του Οργανισμού Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ο.Ε.Ε.Κ), αποδέχθηκε τις διατυπωθείσες προτάσεις και τροποποίησε τους σχετικούς κανονισμούς, προκειμένου να περιλάβει ρητώς τη δυνατότητα εγγραφής πολιτικών προσφύγων στα ΙΕΚ, δημόσια και ιδιωτικά, τα οποία τελούν υπό την εποπτεία του, αντικαθιστώντας στη περίπτωση τους το απολυτήριο με σχετική υπεύθυνη δήλωση.

Παρουσίαση της υπόθεσης

I. Ιστορικό

Ο Συνήγορος του Πολίτη δέχθηκε τη με αρ.. 14976/2008 αναφορά του κ. ... σχετικά με την αδυναμία εγγραφής του σε οποιοδήποτε ΙΕΚ της χώρας, ιδιωτικό ή δημόσιο.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα αναφερόμενα, ο ενδιαφερόμενος, ιρανικής υπηκοότητας και αναγνωρισμένος πολιτικός πρόσφυγας στη χώρα μας, εξεδήλωσε την επιθυμία του να εγγραφεί σε ΙΕΚ, προκειμένου να λάβει την άδεια βοηθού φαρμακοποιού. Σε όσα, ωστόσο, ΙΕΚ απευθύνθηκε δεν κατάφερε να εγγραφεί, λόγω του γεγονότος ότι, αδυνατούσε να προσκομίσει τίτλους σπουδών, εν προκειμένω απολυτήριο λυκείου, το οποίο συνιστά απαραίτητο δικαιολογητικό για την εν λόγω εγγραφή. Ο ενδιαφερόμενος, επικαλείτο αντικειμενική αδυναμία προσκόμισης του

επίμαχου δικαιολογητικού, δεδομένου ότι οι συνθήκες φυγής από τη χώρα καταγωγής του, δεν του επέτρεψαν να φέρει τέτοιου είδους δικαιολογητικά στη χώρα μας.

II Νομοθετικό Πλαίσιο

Κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης, η Αρχή με το με αρ. πρωτ. 14976/08/2.1/15.12.2008 έγγραφό της, απευθύνθηκε προς τη Διεύθυνση Κατάρτισης του ΟΕΕΚ, υπογραμμίζοντας, κατ'αρχάς, ότι ο ενδιαφερόμενος, λόγω της ιδιότητάς του ως πολιτικού πρόσφυγα στην Ελλάδα και διάρρηξης οποιασδήποτε σχέσης του με τον τόπο καταγωγής του, αδυνατούσε και κατά τον παρόντα χρόνο να αναζητήσει το απαραίτητο δικαιολογητικό στην πατρίδα του και να το προσκομίσει, προκειμένου να εγγραφεί σε ΙΕΚ.

Στη συνέχεια, επισημάνθηκαν οι σχετικές νομοθετικές διατάξεις, η ευθεία ή αναλογική εφαρμογή των οποίων θα μπορούσε να οδηγήσει στη ρύθμιση του ζητήματος.

Ειδικότερα, ετέθησαν υπόψη ότι :

Σύμφωνα με το άρθρο 24, παρ.1 της Συνθήκης της Γενεύης *«Για το καθεστώς της Γενεύης»*, που έχει κυρωθεί με το ν.δ. 3989/1959, *« Αι Συμβαλλόμενοι Χώροι θα επιφυλάσσουν εις τους νομίμως διαμένοντας επί του εδάφους αυτών πρόσφυγας μεταχείρισιν, οίαν και εις τους υπηκόους αυτών όσον αφορά τας κάτωθι περιπτώσεις α).....μαθητεία και επαγγελματική κατάρτισις»*.

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Π.Δ/τος 220/07 για την *«Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2003/9/ΕΚ του Συμβουλίου της 27^{ης} Ιανουαρίου 2003, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη »*, *«Οι αιτούντες μπορούν να έχουν άμεσα πρόσβαση στην αγορά εργασίας..»* ενώ με το άρθρο 11 του ιδίου ως άνω Π.Δ//τος *«Οι αιτούντες έχουν πρόσβαση στα προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης που πραγματοποιούν δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που προβλέπονται για τους Έλληνες πολίτες.»*.

Εξάλλου, δυνάμει των διατάξεων της παραγρ. 2 του άρθρου 26 του Π.Δ/τος 96/2008 για την *«Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2004/83/ΕΚ του Συμβουλίου της 29^{ης} Απριλίου 2004 για τη θέσπιση ελάχιστων*

απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους», «Οι δικαιούχοι του καθεστώτος διεθνούς προστασίας μπορούν να συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα για ενήλικες τα οποία σχετίζονται με την απασχόληση, επαγγελματική κατάρτιση και πρακτική εξάσκηση σε χώρους εργασίας, υπό τους όρους που ισχύουν για τους Έλληνες πολίτες.», ενώ σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγρ.2 του άρθρου 27 του ιδίου ως άνω Π.Δ/τος, «Η πρόσβαση στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα και σε προγράμματα περαιτέρω κατάρτισης ή επιμόρφωσης, επιτρέπεται στους ενήλικες στους οποίους έχει χορηγηθεί καθεστώς διεθνούς προστασίας, με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τους νομίμως διαμένοντες στην Ελλάδα υπηκόους τρίτων χωρών». Στο σημείο αυτό τονίστηκε ότι, το νομοθετικό πλαίσιο για την είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια (βλ. σχετικά άρθρα 28,29 και 30 του ν.3386/2005) επιτρέπει την είσοδο υπηκόου τρίτης χώρας στην Ελλάδα για κατάρτιση σε δημόσια ή ιδιωτικά ΙΕΚ, εφόσον ο υπήκοος τρίτης χώρας γίνει δεκτός από αυτά και χορηγηθεί σχετική έγκριση από τον Οργανισμό Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΕΕΚ).

Πέραν των ανωτέρω γενικότερων διατάξεων, ο Συνήγορος του Πολίτη, υπογράμμισε στη Διοίκηση, την ιδιαίτερη επιρροή που θα μπορούσαν να ασκήσουν, προς την κατεύθυνση ευνοϊκής, για τον αναφερόμενο, ρύθμισης, οι ειδικότερες διατάξεις του Π.Δ//τος 189/1998 για τις «Προϋποθέσεις και διαδικασία παροχής άδειας εργασίας ή άλλης βοήθειας για επαγγελματική αποκατάσταση των αναγνωρισμένων από την πολιτεία ως προσφύγων, των αιτούντων άσυλο και των προσωρινά διαμενόντων για λόγους ανθρωπιστικούς». Σύμφωνα με το άρθρο 3 του προαναφερομένου Π.Δ/τος «Αλλοδαποί στους οποίους έχει αναγνωρισθεί η προσφυγική ιδιότητα, εγγράφονται στις εκπαιδευτικές μονάδες του ΟΑΕΔ με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που ισχύουν και για τους Έλληνες πολίτες. Σε περίπτωση που οι ανωτέρω δεν μπορούν λόγω αντικειμενικής αδυναμίας να προσκομίσουν τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, υποβάλλεται δήλωση του Ν.1599/1986».

Εν όψει των ανωτέρω, τονίστηκε ότι, το όλο πλέγμα των προαναφερομένων διατάξεων αποδεικνύει το γεγονός ότι, βούληση του κοινοτικού ή εθνικού νομοθέτη υπήρξε η θέσπιση ενός πυρήνα ελάχιστων διατάξεων σχετικά με τη δυνατότητα

πρόσβασης των αιτούντων άσυλο ή των αναγνωρισμένων προσφύγων σε διάφορες μορφές επαγγελματικής απασχόλησης και κατάρτισης. Είναι προφανές, όπως υπογραμμίστηκε, ότι με τον τρόπο αυτό, προωθείται η πρόσβαση των ενδιαφερομένων στην αγορά εργασίας και επιτυγχάνεται η ένταξη των ευπαθών αυτών ομάδων στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας, δεδομένου ότι έχει διαρραγεί, πλήρως, οποιαδήποτε σχέση τους με τη χώρα καταγωγής τους.

Όσον αφορά το ζήτημα της αδυναμίας προσκόμισης τίτλου σπουδών, προκειμένης της φοίτησης αναγνωρισμένων προσφύγων σε ΙΕΚ, επισημάνθηκαν, ιδιαίτερα, οι διατάξεις του Π.Δ/τος 189/1998, με το άρθρο 3 του οποίου, αντιμετωπίζεται η αντικειμενική αδυναμία προσκόμισης τίτλου σπουδών σε εκπαιδευτικές μονάδες του ΟΑΕΔ, κατόπιν υποβολής υπεύθυνης δήλωσης του ν.1599/1986.

Εν όψει των προαναφερομένων νομοθετικών διατάξεων και κατ'ανάλογη εφαρμογή, της ειδικότερης διάταξης του άρθρου 3 του Π.Δ/τος 189/1998, ο Συνήγορος του Πολίτη, ζήτησε από την αρμόδια Διεύθυνση να διερευνήσει τη δυνατότητα πρόσβασης του ενδιαφερομένου σε ΙΕΚ, χωρίς την προσκόμιση του απαραίτητου τίτλου σπουδών, αλλά με την υποβολή υπεύθυνης δήλωσης..

III Τελική Εκβαση

Σε απάντηση του προαναφερομένου εγγράφου, ο Συνήγορος του Πολίτη έγινε αποδέκτης του με αρ. πρωτ. Δ/31636/13.2.2009 εγγράφου της αρμόδιας Διεύθυνσης Κατάρτισης του Ο.Ε.Ε.Κ με θέμα «Συμπλήρωση της υπ' αριθ, Ε/12450/94 Απόφασης του Δ.Σ. του Ο.Ε.Ε.Κ 'Αντικατάσταση Κανονισμού Επαγγελματικής Κατάρτισης και Λειτουργία των ΙΕΚ' (ΦΕΚ 593 τ. Β/3.8.94), όπως τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε και ισχύει».

Με το εν λόγω έγγραφο, η Διεύθυνση Κατάρτισης του ΟΕΕΚ, ενημερώνει την Αρχή ότι, το Διοικητικό Συμβούλιο του ΟΕΕΚ *«αποφάσισε τη δυνατότητα εγγραφής πολιτικών προσφύγων στα ΙΕΚ του ΟΕΕΚ με την υποβολή δήλωσης του Ν. 1599/1986, συνοδευομένης από επίσημο έγγραφο του ελληνικού κράτους με το οποίο του αναγνωρίζεται η προσφυγική ιδιότητα, λόγω αντικειμενικής αδυναμίας να προσκομισθούν τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που προβλέπονται στον Κανονισμό*

Λειτουργίας των ΙΕΚ» Στη συνέχεια, επισημαίνεται ότι, «Η υπηρεσία προέβη στις δέουσες ενέργειες, ώστε να δύναται να εγγραφούν αλλοδαποί υπήκοοι χωρών εκτός Ε.Ε., στους οποίους έχει αναγνωρισθεί η ιδιότητα του πολιτικού πρόσφυγα, σε ΙΕΚ του ΟΕΕΚ, καθότι με αυτόν τον τρόπο προωθείται η πρόσβαση των ενδιαφερομένων στην αγορά εργασίας και επιτυγχάνεται η ένταξη των ευπαθών ομάδων στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας, καθώς και για λόγους χρηστής διοίκησης.

Παράλληλα, διαβιβάστηκε στον Συνήγορο του Πολίτη το υπ' αριθ. 163/τ.β'/03.02.2009 ΦΕΚ στο οποίο δημοσιεύθηκε η υπ' αριθ. Δ/1710/22.1.2009 Απόφαση του Προέδρου του Δ.Σ. του ΟΕΕΚ «Συμπλήρωση της Απόφασης του Δ.Σ. του Ο.Ε.Ε.Κ με αρ. Ε/12450/21.7.1994 'Αντικατάσταση Κανονισμού Επαγγελματικής Κατάρτισης και Λειτουργίας των ΙΕΚ' , όπως αυτή τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε και ισχύει»

Ας σημειωθεί ότι στο προοίμιο της εν λόγω Απόφασης, μεταξύ της νομοθεσίας που λαμβάνεται υπόψη, αναφέρεται και το έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη προς τον ΟΕΕΚ. (στοιχ. 9).